

UDK: 003.349(497.6),,16“

Amira TURBIĆ-HADŽAGIĆ (Tuzla)
Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli

PRILOG KULTURNOJ BAŠTINI: DVA KRAJIŠNIČKA PISMA IZ 17. STOLJEĆA

U radu se predstavljaju dva rukopisna bosanična pisma: *Pismo Huseina kadije novskoga od 12. 3. 1678. (sign. 1984^a, br. 13^a)* i *Pismo Resul-age i Sulejmana Agića knezu i dubrovačkoj gospodi iz 1675. (sign. 1984^a, br. 12^a)*. Pisma su pisana na bosanskome jeziku rukopisnom bosančicom u 17. stoljeću, a danas se čuvaju u biblioteci Državnoga arhiva u Dubrovniku. Latinična transliteracija obavljena je prema vlastitome čitanju autorice originalnih pisama.

Ključne riječi: *krajišničko pismo, transliteracija, bosančica*

I. Latinična transliteracija tekstova

Pismo Resul-age i Sulejmana Agića knezu i dubrovačkoj gospodi iz 1675; sign. 1984^a, br. 12^a

- 1) mnogo·pr(esv)ietlo¹ · i plemenito · i svake · časti · i časne
- 2) fale · dostoiniem · g(ospodi)nu · knezu · i gospodi · dubrovačkoj
- 3) pridraziem · priateliem · i dobrohotiocem · moiem

¹ Latinična transliteracija krajišničkih pisama obavljena je prema vlastitome čitanju autorice originalnih krajišničkih pisama 17. st. prema tabeli S. Damjanovića, uz obilježavanje transliteriranoga slova: **omege** (w) kao o sa kapićom (ô): (w = ô). Nadredno ispisana slova koja nisu znak kraćenja spuštamo u redak, a title rješavamo u malim okruglim zagradama. Velika slova i **znakovi interpunkcije prenose se tačno onako kako su upotrijebljeni u originalu**. (Isp.: Damjanović 2002: 48–49).

Nap.: izradi ovoga rada pridonijeli su moji boravci u Dubrovačkome državnom arhivu 2004. g. Lijepo zahvaljujem Ravnatelju i uposlenicima Arhiva, koji su mi omogućili pristup izvornoj građi i pri tome mi svesrdno pomagali.

- 4) ô(d) nas · resul · age · suleiman · agiĵa v.d.p. a potom
- 5) v.p.g. minute · dni · primismo · počtovanu · knigu · na od-
- 6) govor · po koioi · sve · razumiesmo · ĉo nam · pišuĵi · izradi
- 7) reĉep · ĉelebie · baranina · da ne buduĵi mu · oni · duĵnik ·
- 8) iz pulie · došo · draga · gospodo · da ako · uvijek · ne doĵie ·
- 9) tot · valia · da i to poĵie · vaše ie · p.g. varda · teme-
- 10) litu · pravdu · činilo · ako · reĉenoga · duĵnika · nie · stoie ·
- 11) gnegova · dobra · koia su · darĵana · da za gnega · dug plate ·
- 12) koi se · duĵnik · do·bio · u ruke · pravde · i metnut · u tam-
- 13) licu · i ne plativši · duga · opeta ga · činili · pustit
- 14) a za drugoga · duĵnika · paskoia · govoreĵi · ĉegoviĵie
- 15) paskoie · er · ie · vele · paskoia · v.p.g. moĵie · potanko · izi-
- 16) skati · i koie · i ĉegoviĵie · i u vašoi · kanĉalerii · upi-
- 17) sani · gnihova · imena · a naiposlie moĵe se iznaĵ · pitav-
- 18) ši · koi ie · paskoie · u šĵiavstvu · u ocignu · bio · to ĵe
- 19) se · i iznaĵ · i zato vi se · moleĵi · sarĉano · da varhu · reĉene
- 20) stvari · providite · i pravdu · učinite · zaĉo · u hapsu ·
- 21) ovoga · ĉovieka · ne mogu · darĵati · a opet · ne bih · uzo ·
- 22) kad · ovdi · doĵie · g(ospodi)n · paša · da bi · izišo · pridđa gn · ka-
- 23) ko · govori · da hoĵie · i pitat · od gnega · arz · da ide · na
- 24) portu · za izvadit · emer · za gnegovo · na kuĵiat · ĉo · to ·
- 25) nami · nikako · ne bi · drago · bilo zato vi · sarĉano · pripo-
- 26) ruĉuiemo · buduĵi · v.p.g. mudro · koie ĵe · sve potanko
- 27) razabrati · i učiniti · sve · mirno · i zato · na ovu · ĉe-
- 28) kamo · odgovor · i ako smo · mi · ĉo · dobri · na ove · strane
- 29) moĵete se · u nas · pouzdati · ne drugo · bog vi · veselio
- 30) i u gospoctvu · uzdarĵo.
- 31) iz novoga · na parvi · oktumbra · 1675.

[illegible]

47 № 0209. № 129. 01.01.18. 01.01.18. 01.01.18. 01.01.18.

Pismo Huseina kadije novskoga od 12. 3. 1678; sign. 1984^a, br. 13^a

- 1) mnogo · prisvietlo · i plemenito · i svake · čast-
- 2) i · i časne · fale · dostoinim · g(ospodi)nu · knezu · i gos-
- 3) podi · dubrovačkoi · ô(d) nas · husein · efendie ·
- 4) kadie · novskoga · v.d.p. a potom · poruke
- 5) nika · kuveliĵa · primismo · deset glava · še-
- 6) ĵera · koie nam · posilate · na koieh vi · zafalu-
- 7) iemo · iako · nadali smo se · da ĵemo · i fereču · skro-
- 8) it · začo · mi · niesmo · za v.g. pomankali · neg
- 9) vam · na gairetu · bili · kada · novalie · su pro-
- 10) tiva · vami · od nas · arza · iskahu · ia ih · ne og-
- 11) rati risah · neg im · dah · azir · čevap · čo pi-
- 12) tate · to · za moga · bremena · nie · bilo · tako
- 13) i ne znam · a kako · ne znam · tako · i ne dam · ta-
- 14) kodier · i od · druge · strane · suprotiva · va-
- 15) mi · od nas · arz se · iskaše · te z dobriem · har-
- 16) čom · ma za vašu · liubav · ne dadosmo · buduĵi
- 17) vi · od stare · starine · priategli · i harača-
- 18) ri · čestitoga · carstva · nami bi · drago · bi-
- 19) lo · doli · doĵi · s vami se · sastati · i razgovo-
- 20) riti · ali · ne smiemo · kako · i sami · možete
- 21) pomisliti · nego · ako · imate · od mene · kak-
- 22) vu · potrebu · možete se · u nas · pouzdati · ov-
- 23) di · siedeĵi · da vi · opravim · koliko · da bih
- 24) i doli · došo · kako biste mi · musevedu · posla-
- 25) li · neĵemo · pomankati · a da vam · bog · bude
- 26) na pomoĵi · i čestito · carstvo · pomiluie
- 27) vas · koga · vrata · nastoite · uhitit se i
- 28) tu · derman · i čite · stoite · dobre · volie
- 29) bog ie · iaki · koi vas ĵie · izručiti · i u vaš · hal · pomoći
- 30) prid · vašiem · nepriategli. šeĵera · poslali ste
- 31) mi · i malo · kafe · pošlite mi · začo ie · neimam · zar-
- 32) na · a bez · ĵne · pasat se · ne možemo · a ovdí · neima ie
- 33) da uzmemo · a mi · svakako · ostaie mo · na vašemu · hiz-
- 34) metu · ne drugo · bog vi · veselio · i u gospoctvu · uzda-
- 35) ržo ۞
- 36) iz novoga · na 29 · mačia · 1678.

118
 1984

Η Νομοπράξη αυτή είναι η πρώτη της σειράς των νόμων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος. Ο νόμος αυτός έχει ως σκοπό να διασφαλίσει την προστασία του περιβάλλοντος και να προωθήσει την ανάπτυξη της οικονομίας. Ο νόμος αυτός είναι η πρώτη της σειράς των νόμων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος. Ο νόμος αυτός έχει ως σκοπό να διασφαλίσει την προστασία του περιβάλλοντος και να προωθήσει την ανάπτυξη της οικονομίας.

II. Zaključak

Do sada su transliterirana pisma – Pismo Resul-age i Sulejmana Agića knezu i dubrovačkoj gospodi iz 1675. i **Pismo Huseina kadije novskoga** od 12. 3. 1678. – bila nepoznata naučnoj i široj javnosti. S obzirom na to da smo iz 17. stoljeća uzbaštinili, prema dosadašnjim spoznajama, više od 800 krajišničkih bosaničnih pisama koja se nalaze u Dubrovačkome državnom arhivu, ovo je mali prilog koji će poslužiti kako za upoznavanje naše kulturne baštine, tako i za buduća paleografska i filološka istraživanja. Prvi put u povijesti bosanskoga književnog jezika prezentiramo originalna bosanična pisma i njihovu latiničnu transliteraciju.

I ova **bosanična pisma slična su „...pismima koja su nastajala u kancelarijama ostalih okolnih pa i ostalih evropskih zemalja...“**, a započinju „uvodnom formulom, koja je puna ceromonijalne učtivosti te iskazivanja uljudnosti, kako je bilo u ono doba uobičajeno“ (Nežirović 2004: 23), a svjedoče o dobrim diplomatskim vezama Resul-age, Sulejmana Agića i kadije novskoga (Huseina) sa **dubrovačkim knezom i dubrovačkom gospodom** toga perioda.

Izvori

1. Pismo Resul-age i Sulejmana Agića knezu i dubrovačkoj gospodi iz 1675; sign. 1984^a, br. 12^a
2. Pismo Huseina kadije novskoga od 12. 3. 1678; sign. 1984^a, br. 13^a

Literatura

- DAMJANOVIĆ, Stjepan (2002): *Slovo iskona. Staroslavenska/starohrvatska čitanka*, Matica hrvatska, Zagreb.
- KRAJIŠNIČKA pisma (2004): Odabrao i priredio Muhamed Nežirović, BZK Preporod, Sarajevo.
- TURBIĆ-HADŽAGIĆ, Amira 2004. Paleografske osobitosti ktitorsko-nadgrobno natpisa sudije Gradiše, *Zbornik radova*, Tuzla, Vol. 31, br. 5, 85–93.
- TURBIĆ-HADŽAGIĆ, Amira 2005. Latinična transliteracija krajišničkih pisama, *Gradovrh, Časopis za književno-jezična, društvena i prirodoslovna pitanja*, Tuzla, Matica hrvatska, 115–121.

- TURBIĆ-HADŽAGIĆ, Amira, KASUMOVIĆ, Ahmet, IMA-MOVIĆ, Adisa 2005. Latinična transliteracija i transkripcija Pisma Omer-age Sulejmanagića Dubrovniku (krajiško pismo), *Zbornik radova*, Tuzla, Vol. 31, br. 6, 429–433.

Amira TURBIĆ-HADŽAGIĆ

A SUPPLEMENT TO THE CULTURAL LEGACY: TWO LETTERS FROM KRAJINA FROM THE 17TH CENTURY

In this article two Bosnian hand-written letters are presented: *The Letter of Qadi Husein of Novski from 12th March 1678; sign. 1984^a, number 13^a* and *The Letter of Resul aga and Sulejman Agić to the Duke and the Gentlemen of Dubrovnik from 1675; sign. 1984^a, number 12^a*. The letters were hand-written in Bosnian language and Bosnian Cyrillic in the 17th century, and today they are kept in the library of State Archives in Dubrovnik. Latin transliteration was completed by the author's personal reading of original letters.

Key words: *letters from Krajina, transliteration, Bosnian Cyrillic*